

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Lawyer Partners a.s.**, IČO 35944471, so sídlom Prievozská 37, Bratislava, v dovolacom konaní zastúpeného spoločnosťou Fridrich Paľko s.r.o., IČO: 36864421, so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, v mene ktorej koná doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., proti odporkyňi **Slovenskej republike**, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, o **náhradu nemajetkovej a majetkovej ujmy**, ktorá vec bola vedená na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 5C/158/2010, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. októbra 2013 sp.zn. 8Co/241/2013, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 31. októbra 2013 sp.zn. 8Co/241/2013 a uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo 4. februára 2013 č.k. 5C/158/2010-226 v spojení s opravným uznesením z 11. marca 2013 č.k. 5C/158/2010-239 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I (ďalej ako „súd prvého stupňa“) uznesením zo 4. februára 2013 č.k. 5C/158/2010-226 v spojení s opravným uznesením z 11. marca 2013 č.k. 5C/158/2010-239 zastavil konanie o návrhu, ktorým sa navrhovateľ domáhal, aby súd určil, že odporkyňa je zodpovedná za škodu, ktorá mu vznikla nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Trenčín a nezákonným rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky z 15. mája 2007 sp.zn. II. ÚS 132/07-42 a aby odporkyňi bola uložená povinnosť zaplatiť mu 55 822 757,11 €. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu. O zastavení konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 141a ods. 1 zákona č. 99/1963 Z.z. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) vychádzajúc z toho, že navrhovateľ nesplnil v určenej lehote povinnosť zložiť na účet súdu preddavok na trovy konania vo výške 2 791 137,86 € uloženú mu právoplatným uznesením

z 31. mája 2012 č.k. 5C/158/2010-199 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave z 31. augusta 2012 sp.zn. 5Co/312/2012.

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 31. októbra 2013 sp.zn. 8Co/241/2013 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa a odporkyňi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd, majúc na zreteli, že o povinnosti navrhovateľa zaplatiť preddavok na trovy konania v určitej výške bolo už právoplatne rozhodnuté, nepovažoval za právne významné jeho odvolacie dôvody týkajúce sa správnosti a rozsahu jemu uloženej povinnosti zložiť preddavok na trovy konania. Za neopodstatnený považoval aj navrhovateľom prezentovaný výklad ustanovenia § 141a ods. 1, veta posledná O.s.p. o podmienkach zastavenia konania. Pri výklade tohto ustanovenia odlišnom od navrhovateľa odvolací súd vychádzal z dôvodov uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 26. februára 2013 sp.zn. 7Cdo/107/2012. Uviedol, že v danej právnej veci odporkyňa nemala povinnosť zložiť preddavok na trovy konania v zmysle § 141a ods. 1, veta tretia O.s.p., keďže jej majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní. Považoval za irelevantné nezloženie preddavku odporkyňou a rozhodujúce pre zastavenie konania podľa tohto ustanovenia považoval skutočnosť, že navrhovateľ preddavok na trovy konania v určenej lehote nezložil.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu navrhovateľ podal dovolanie. Navrhol napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a pre rovnaké vady aj rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil tým, že postupom a rozhodnutím súdov mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a ich rozhodnutie spočíva aj na nesprávnom právnom posúdení veci.

Odporkyňa navrhla dovolanie navrhovateľa zamietnuť, pretože nie sú dané dôvody, na ktorých spočíva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas osobou na tento procesný úkon oprávnenou, preskúmal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu bez nariadenia dovolacieho pojednávania, keďže dovolanie smeruje proti uzneseniu (§ 243a ods. 3 O.s.p.), v medziach určených ustanovením § 242 ods. 1 O.s.p., a dospel k záveru, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu treba zrušiť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Občiansky súdny poriadok pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak v konaní došlo k závažným procesným vadám vymenovaným v ustanoveniach § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. majúcim za následok tzv. zmätočnosť konania. Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Podľa ustálenej súdnej praxe sa za odňatie možnosti konať pred súdom považuje aj taký postup, keď súdy zastavia konanie, hoci pre také rozhodnutie neboli splnené zákonné podmienky.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 14/2001, II. ÚS 132/02, III. ÚS 171/2006).

Navrhovateľovi, u ktorého nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 O.s.p. v celom rozsahu a ktorý uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy prevyšujúcej 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, súd na návrh odporcu uloží, aby v lehote nie dlhšej ako 60 dní zložil preddavok na trovy konania. Na zloženie preddavku podľa prvej vety vyzve súd súčasne s uložením povinnosti navrhovateľovi v rovnakej lehote aj odporcu. Povinnosť zložiť preddavok na trovy konania nemá účastník, ktorého majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní. Ak navrhovateľ preddavok na trovy konania v určenej lehote nezloží a odporca, ktorý má povinnosť zložiť preddavok, ho zložil, súd konanie v lehote 15 dní od uplynutia lehoty na zloženie preddavku na trovy konania zastaví (§ 141a ods. 1 O.s.p.).

Zo znenia vyššie uvedeného zákonného ustanovenia (ktoré bolo do Občianskeho súdneho poriadku zavedené novelou uskutočnenou zákonom č. 388/2011 Z.z. účinnou od 1. januára 2012) vyplýva, že uloženie povinnosti zložiť preddavok na trovy konania prichádza do úvahy vtedy, ak: a/ predmetom konania je právo (nárok) na zaplatenie sumy

prevyšujúcej 400 násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, pričom právny titul uplatneného nároku nie je rozhodujúci, b/ navrhol to odporca, c/ u navrhovateľa nie sú splnené podmienky pre priznanie oslobodenia od súdneho poplatku v zmysle § 138 O.s.p. v celom rozsahu (čiastočné oslobodenie od súdneho poplatku alebo splnenie podmienok pre čiastočné oslobodenie od súdneho poplatku neodôvodňuje neuloženie povinnosti zložiť preddavok na trovy konania). Súd uloží navrhovateľovi povinnosť zložiť preddavok na trovy konania, ak sú (vyššie uvedené) podmienky splnené súčasne. Na zloženie preddavku (v rovnakej lehote a výške) súd vyzve aj odporcu. Ak teda odporca súdu navrhne, aby súd uložil navrhovateľovi povinnosť zložiť preddavok na trovy konania, sám musí počítať s tým, že aj on bude vyzvaný na zloženie takéhoto preddavku. Výnimkou, kedy odporca nie je povinný zložiť preddavok na trovy konania je iba jediný prípad, spočívajúci v tom, že jeho majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu. Týmto osobitným predpisom je zákon č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“), ktorý sa nevzťahuje na usporiadanie majetkových pomerov dlžníka, ktorým je štát, štátna rozpočtová organizácia, štátna príspevková organizácia, štátny fond, obec, vyšší územný celok, rozpočtová organizácia a príspevková organizácia v zriaďovateľskej pôsobnosti obce a vyššieho územného celku alebo iná osoba, za ktorej všetky záväzky zodpovedá alebo ručí štát. Tento zákon sa nevzťahuje ani na usporiadanie majetkových pomerov dlžníka, ktorým je Národná banka Slovenska, Fond ochrany vkladov alebo Garančný fond investícií (§ 2 citovaného zákona). Ak je teda účastníkom konania subjekt uvedený v ustanovení § 2 zákona č. 78/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii, nemá povinnosť zložiť preddavok na trovy konania; právna úprava tieto subjekty výslovne vylučuje.

Štvrtá veta vyššie citovaného zákonného ustanovenia ustanovuje sankciu za nesplnenie povinnosti navrhovateľa zložiť preddavok za situácie, že tento preddavok zložil odporca, ktorý aj má povinnosť ho zložiť. Touto sankciou je zastavenie konania v lehote 15 dní od márneho uplynutia lehoty na jeho zloženie. U navrhovateľa, ktorý nezloží preddavok na trovy konania môžu preto nastať najmä situácie, že: 1/ tento preddavok zloží odporca, ktorý má povinnosť ho zložiť, 2/ preddavok nezloží odporca, ktorý ani nemá povinnosť ho zložiť. Sankcia v podobe zastavenia konania sa (v zmysle výslovného znenia zákona) vzťahuje len na prípady, v ktorých navrhovateľ preddavok na trovy konania v určenej lehote nezloží ale ho zloží odporca, ktorý má (súčasne) aj povinnosť ho zložiť.

V predmetnej veci nie je sporné, že navrhovateľ nezložil preddavok na trovy konania a odporkyňou je subjekt, ktorý nemohol byť ani vyzvaný na zloženie preddavku, lebo právna úprava z takejto povinnosti vylučuje (keď jeho majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii) a ktorý tento preddavok ani nezložil. V tejto situácii možno vyvodit' záver, že sankcia v podobe zastavenia konania sa na navrhovateľa nevzťahovala pre nedostatok povinnosti zložiť preddavok na trovy konania na strane odporkyne a tiež aj preto, lebo odporkyňa ho ani nezložila. Neboli preto splnené podmienky pre zastavenie konania v zmysle ustanovenia § 141a ods. 1 O.s.p. a v takom prípade mal súd v konaní riadne pokračovať (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. novembra 2013 sp.zn. 6 Cdo 355/2012, ktoré bolo 3. júna 2014 schválené občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na uverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky s právnou vetou: „I keď navrhovateľ nespĺnil povinnosť zložiť preddavok na trovy dôkazu, ktorú mu súd uložil podľa § 141a ods. 1 O.s.p., konanie nemožno zastaviť, ak je odporcom subjekt uvedený v § 2 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii.“).

Z dôvodov uvedených vyššie dospel dovolací súd k záveru, že navrhovateľovi v konaní na súdoch nižšieho stupňa bola odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Preto zrušil uznesenie odvolacieho súdu, ako aj rovnakou vadou (konania) postihnuté ním potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa a vec vrátil Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 8. októbra 2014

JUDr. Ladislav Górász, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová

